

Први крајишки корпус памтиће се по операцији „Коридор“, а Друга оклопна бригада ВРС по успјешно изведеној операцији „Брод“

Тенкисти Ђенерала Лисице

Бриљантно изведена операција ослобађања Брода у јесен 1992, у којој су кључну улогу одиграли припадници Друге оклопне под командом прослављеног ђенерала Славка Лисице, уписала је златним словима ову јединицу у историју српских простора са лијеве стране ријеке Дрине

Ђенерал Славко Лисица - из Друге оклопне сви ће га дуго памтити

Ославној Првој оклопној бригади Војске Републике Српске зна се, углавном, све. О Другој - врло мало. Готово ништа. Зашто је то тако, тешко је рећи, али једно је сигурно: током ратног пута дугог 1.260 дана тенкисти из Друге оклопне бригаде су из сваке од безброј битака са непријатељем излазили као побједници, а то је податак који завређује пажњу и дужно поштовање. Бриљантно изведена операција ослобађања Брода у јесен 1992, у којој су кључну улогу одиграли припадници Друге оклопне, под командом прослављеног ђенерала Славка Лисице, уписала је златним словима ову јединицу у историју српских простора са лијеве стране ријеке Дрине.

Никада више у току грађанског рата у БиХ, као те 1992, Војска РС није у истој години извела двије тако успјешне војне операције - „Коридор“ и „Брод“. Прва је прославила Први крајишки корпус. Ова друга, само једну јединицу - Другу оклопну бригаду. Нек нам не замјере борци осталих јединица које су учествовале у ослобађању Брода, али Друга оклопна је тада одрадила лавовски дио посла. То јој нико не може оспорити...

О ратном путу ове јединице долепотписаном је недавно

надугачко и нашироко бесједио један њен припадник. Име и презиме, вели, није ни важно. Желио је да прича о својој јединици, а не о себи.

РИЈЕЧ ИМА ПАНТЕР

Једино је дозволио да се у „Српском борцу“ објави податак да је био возач тенка под називом „пантер“. Тако је писао на предњој заштитној плочи његовог „монструма“. Ратни другови ће на основу претходног податка знати о коме се ради. А

дашње Српске Републике БиХ, средином јула бригада почиње опсежне припреме за ослобађање Брода, који су држале регуларне јединице Хрватске војске и Хрватског вијећа обране.

Ка Броду смо кренули из Кулине, код Дервенте. Прошли смо кроз пакао Доњих и Горњих Колиба, по злу познату Коту 93 на Зборишту (на којој су изгинуле скоро комплетне посаде два наша тенка; само су возачи остали живи!). Кота 93 је освојена 30. септембра 1992.

пред ових грдосија. Овај други је пред почетак одсудне битке за Брод придодат Другој оклопној са неколико својих другара. Пуних шест дана разминиравао је терен, углавном се крећући око тенка са натписом „пантер“, а да није имао појма да га вози његов рођени брат!!! Тек седмог јутра сасвим случајно је примијетио брата како улази у тенк око којег је он „играо“ читаво вријеме!

Након ослобађања Брода бригада се враћа на заслужени одмор у Кулину. Негдје у исто

вријеме потпуковник Лисица имао је жесток сукоб са цивилном влашћу Републике Српске због корупције и шверца. Није прошло много, а славни „Лијах“ је разријешен дужности команданта Друге оклопне и враћен у Бању Луку, да би касније био пензионисан.

Након десетодневног одмора у Кулини, један дио бригаде одлази на добојско ратиште са задатком да пресијече саобраћајницу Јелах-Тешањ у Матузићима, а

други дио требало је да овлада Хаткиним њивама, у околини Теслића. Међутим, наступила је јесен, кише су падале из дана у дан, терен се разблатио, тако да тенкови нису били од велике користи нашим јединицама на таквом земљишту. „Оклопњаци“ се повлаче у Црну Ријеку код Теслића, гдје су презимили.

У априлу 1993. дио Друге оклопне добија задатак да поврати изгубљено Лијено брдо изнад Теслића. По успјешно обављеном задатку слиједи најчудније искуство тенкиста из ове је-

Успомена на коалицију са Хрватима - Дубравице (између Жепча и Завидовића), септембара 1993. године

што се нас тиче, зваћемо га по тенку са којим је друговао непуне четири године. Дакле, Пантер има ријеч...

- Друга оклопна бригада формирана је на Мањачи 10. јуна 1992. године, а њен први командант био је (тада) потпуковник Славко Лисица. Већ 14. јуна један дио ове јединице отишао је на посавско ратиште, на правац од Подновља према Модричи, како би снагама Првог крајишког корпуса помогао у пробијању коридора живота. Након успјешног спајања источних и западних дијелова та-

и тог дана започеле су завршне операције за ослобађање Брода. Тенкови Друге оклопне и људство и техника Шеснаесте, Крњинске, Вучијачке, те Осињске бригаде, као и лаких бригада из Српца, Прњавора и Бање Луке нису се зауставали све док Брод није коначно ослобођен 6. октобра у 18.45 часова...

У ПОСАВСКОЈ КАЉУЖИ

Сазнали смо да је Пантер био један од актера занимљиве приче о два рођена брата, једном који је био возач тенка и другом, који је скидао минска поља ис-

Коалиција са Хрватима

- Негдје у прољеће 1993. бојовници ХВО-а у Жепчу и Новом Шехеру нашли су се у незавидном положају спрам муслиманских пихадлија и ми смо добили наређења да им помогнемо својом техником. Хрватима смо отишли у помоћ са десет тенкова, док нам је пјешадијску подршку обезбиједила 111. бригада ХВО-а. Носили смо ознаке ХВО-а, посаде тенкова су добиле и нове униформе, али смо имали своја документа. Наш задатак је био да помогнемо Хрватима да узму Жепче, како би се ослободили притиска муслимана. Рат између нас и Хрвата, као и нас и муслимана, није био ништа у односу на рат између Хрвата и муслимана. Било је заиста страхаота гледати шта су радили једни другима!!! Вјешали су људе на сваком кораку, клали, палили, тако да сам једном помислио да је настао смак свијета...

Друга оклопна је Жепче ослободила на Видовдан 1993. године. Наш даљи план био је да се преко Завидовића спојимо са Сарајевско-романијским корпусом код Олова. Колала је прича да нам фали 15 километара земљане линије па да се спојимо са нашим јединицама у Олову и тако у потпуности одсијечемо Тузлу. Међутим, то је остао само пусти сан.

Након што су Изетбеговић и Туђман у Вашингтону потписали споразум о прекиду ратних дејстава, српско-хрватска коалиција је нук-

ла. ХВО нас је уцењивао да неће дозволити техници да изађе са њихове територије, док су посаде тенкова могле да иду.

Све наше јединице су се извукле и отишле, остало је само тих десет тенкова, који су ту први и дошли. Никога од наших јединица иза леђа нисмо имали, изузимајући двије хаубице на Хаткиним њивама, које су нас (као) требале штити. Хрвати су нас опколили, поставили зоље и БСТ-ове и чекали да нам попусте нерви и испровоцирамо их. Били су спремни да ударе на нас. Додуше, и наши тенкови били су поцупљени, али ништа не бисмо могли да урадимо са тих десет грдосија, кад нисмо имали никакву пјешадијску заштиту. Са свих страна смо били окружени.

Да мајор Стаменко Новаковић није био командант тог првог батаљона Друге оклопне, не вјерујем да бисмо се живи извукли оданде. Кад је Новаковић видио да се ситуација развија неповољно по нас, отишао је у Жепче код команданта 111. бригаде ХВО-а Иве Лозанчића и поставио му ултиматум: жртвоваћу пет тенкова и 20 људи, али ћу све сравнити са земљом! Само је то рекао и отишао.

За сат времена Лозанчић је назвао телефоном и рекао да се сви српски тенкови деблокирају. Тако смо се извукли... -евочира Пантер успомене на заједништво са Хрватима.

динице - коалиција са Хрватима из Жепча - која је трајала од јуна 1993. до марта 1994. До данас остало је нејасно ко је издао наређење да један број јединица Војске РС уђе у коалицију са бојовницима ХВО-а. У сваком случају, Хрвати су овом приликом највише профитирали, јер им је српска војска ослободила и поклонила Жепче, а да заузврат није имала никакву корист. Српски војници гинули су заједно са хрватским, а да нису знали зашто!

ХРВАТИМА СМО ПОКЛОНИЛИ ЖЕПЧЕ

- Након пуцања ове неприродне коалиције и великих проблема које смо имали приликом извлачења тенкова и посада са територије коју су контролисали припадници ХВО-а, остатак

1994. године па све до потписивања Дејтонског мировног спо-

Знак бригаде без потписа на почетку

разума провели смо на теслићком ратишту, на потезу од Усоре до Хаткиних њива. По завршетку грађанског рата у БиХ, током зиме 1995/96. комплетна техника преселила се у дер-

вентску касарну, гдје се данас налази команда 102. оклопне бригаде Војске РС, у коју је Друга оклопна преименована 1996. године. Демобилисан сам 29. априла исте године - наставља Пантер подсећање на ратни пут своје јединице.

Чега су се тенкисти највише плашили током рата? Не толико „осе“, „зоље“ и „маљутке“ колико „бестрзајца“ и противничких тенкова. Ових других посебно. А када су највише туговали, питамо Пантера...

- Кад су до нас стизале вјести о погибијама наших другара. То нас је пекло више од свега. Пиштољ, пушку, тенк можеш поправити, замијенити новим. Човјека не можеш. Када оде на пут без повратка, остају успомене које боле. Чак и данас, послје толико година...

Горан БАРАЋ